

Studium przypadku 2

Stereotyp a rzeczywistość – przykład z życia

Gdy szkoła zawodowa w Oświęcimiu rozpoczęła współpracę w projekcie Erasmus+, wśród uczniów pojawiła się mieszanka emocji: ciekawość, ekscytacja i obawa. Pierwszy wyjazd miało odbyć 10 uczniów technikum gastronomicznego, którzy mieli spędzić dwa tygodnie na praktykach w Grecji. Większość z nich nigdy wcześniej nie była za granicą.

Podczas pierwszego spotkania przygotowawczego nauczycielka, pani Kasia, poprosiła uczniów, aby powiedzieli, z czym kojarzy im się Grecja. Pojawiły się różne odpowiedzi: „oliwki”, „plaże”, „mitologia”, „leniwi ludzie, którzy ciągle mają kryzys”. Ostatnie zdanie wywołało śmiech w grupie, ale pani Kasia zapisała je na tablicy.

„Zatrzymajmy się na chwilę przy tym skojarzeniu” – powiedziała. – „Zastanówmy się, skąd biorą się takie opinie i czy naprawdę coś o tym wiemy.”

W grupie był też Bartek – osiemnastoletni chłopak, ambitny, ale dość niecierpliwy. Miał bardzo dobre wyniki na praktykach kucharskich i cieszył się z wyjazdu, jednak ciągle powtarzał:

„Pojadę, zrobię swoje, ale nie będę się tam integrował. Podobno oni wszystko robią na luzie, nie tak jak my.”

Po przyjeździe do Grecji grupa została przyjęta w lokalnej restauracji w Salonikach. Właściciel, pan Dimitris, zaprosił uczniów do wspólnego gotowania. Pierwszego dnia przydzielił im proste zadania: krojenie warzyw, przygotowanie sosów, sprzątanie stanowisk. Bartek szybko się zirytował – uznał, że zadania są zbyt banalne jak na jego poziom.

„U nas w szkole robimy dużo bardziej skomplikowane dania, a tu każą mi kroić cebulę jak pierwszoklasiście” – mówił kolegom po południu. – „I ta ich swoboda! W trakcie pracy idą na kawę. Zero dyscypliny!”

Trzeciego dnia pani Kasia poprosiła uczniów, aby przyjrżeli się organizacji pracy w kuchni. Bartek zauważył, że mimo pozornego chaosu każdy dokładnie wiedział, co ma robić. Zespół działał harmonijnie, ludzie rozmawiali spokojnie, często się śmiali. Nie było krzyku ani stresu. Zauważył też, że kuchnia jest nieskazatelnie czysta, a potrawy wychodzą w idealnym tempie.

Pod koniec tygodnia Dimitris poprosił Bartka o pomoc w przygotowaniu kolacji degustacyjnej dla grupy turystów. Razem mieli przygotować danie z owoców morza. Początkowo Bartek próbował narzucić swój sposób pracy, ale gdy zobaczył, jak Grecy współpracują, dzielą się zadaniami i wspierają się w trudnych momentach, zmienił podejście.

„Wiesz, Bartku” – powiedział Dimitris, widząc jego skupienie – „my tutaj wierzymy, że dobra kuchnia to nie tylko technika. To także emocje. Gdy gotujesz w stresie, smak potrawy to czuje.”

Pod koniec praktyk Bartek był inną osobą. Sam przyznał, że jego wcześniejsze przekonania miały niewiele wspólnego z rzeczywistością.

„Myślałem, że Grecy są leniwi, a oni po prostu pracują mądrzej. Potrafią się zatrzymać, napić kawy, ale gdy trzeba – działają z pełnym zaangażowaniem. I co najważniejsze – są dla siebie życzliwi.”

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Energia dla Europy

Po powrocie do Polski Bartek jako pierwszy zabrał głos podczas spotkania podsumowującego:

„Ten wyjazd nauczył mnie, że stereotypy są jak brudne okulary – zniekształcają obraz. Dopóki nie spojrzysz uważnie, nie wiesz, jak wygląda prawda. Teraz wiem, że różnice kulturowe nie muszą dzielić – jeśli chcesz, mogą uczyć pokory i współpracy.”

Kilka tygodni później Bartek wygłosił prezentację dla młodszych uczniów o swoim doświadczeniu. Opowiadał o kuchni greckiej, o różnicach między nią a kuchnią polską, ale także o tym, jak wiele można się nauczyć, gdy otworzy się na ludzi i przestanie ich oceniać przez pryzmat schematów. Na zakończenie powiedział: „Najlepszymi przyprawami są ciekawość i szacunek. Bez nich nawet najlepszy przepis się nie uda.”

Pytania do refleksji i dyskusji

1. Jakie stereotypy pojawiły się w tej historii i z czego mogły wynikać?
2. Co spowodowało zmianę postawy Bartka?
3. Jakie kompetencje międzykulturowe rozwinął podczas praktyk?
4. Czy spotykasz podobne stereotypy w swoim otoczeniu? Jak na nie reagujesz?
5. Jak szkoła lub nauczyciel mogą pomóc uczniom konfrontować stereotypy z rzeczywistością?
6. Jakie działania edukacyjne mogą pomóc młodym ludziom rozwijać ciekawość zamiast uprzedzeń?

Dofinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Unia Europejska ani Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Wszystkie rezultaty wypracowane w ramach projektu „Budowanie więzi społecznych” udostępniane są na zasadzie otwartych licencji (CC BY-SA 4.0 DEED). Można z nich korzystać bezpłatnie i bez ograniczeń. Kopiowanie lub przetwarzanie tych materiałów w całości lub w części bez zgody autora jest zabronione. W przypadku wykorzystania rezultatów niezbędne jest podanie źródła finansowania oraz jego autorów.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Energia dla Europy

